

עין משפט
נר מצוה

לֹא אֶמְנִי פִּי־ךָ מִהֲלִי שַׁמֵּת הַלֵּכָה אֶת־מִסַּג עֲשִׂין דְּרַבְנָן אֶת־טוֹשֵׁעִי אִתָּא סִי שְׂמַה סַעֲף זַ כְּנַגְיָהּ וּסִי שַׁמֵּת סַעֲף זַ:
לֹא בִּג מִיִּי פִּיִּי מִהֲלִי שַׁמֵּת הַלֵּכָה גִּ סַמַּג שֶׁס טוֹשֵׁעִי אִתָּא סִי שַׁמֵּת סַעֲף אֵ:
לֹא דִה מִיִּי שֶׁס הַלֵּכָה י סַמַּג שֶׁס טוֹשֵׁעִי שֶׁס סַעֲף זַ:

רַב נִיסִים גִּאֲוִן

כאן קורם בת קול כאן לאחר בת קול. בפרקין לקמן אמרו יצתה בת קול ואמרה הלכה כבית הלל. ובגמ' דבני מערבא הוינן יצתה בת קול, ר' בבי בשם ר' יוחנן כיבנה יצאתה בת קול, ור' יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול, בבבא מציעא בפר' הוהב אפרי עמד ר' יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא לאמר. וכבר פירשנוהו בברכות.

רבינו חננאל

מי שיש לו שני בתים ס' משני צידי רה"ר עושה להו מיכן ולחי מיכן וכו'. עד אמרו לו אין מערבין רה"ר בכך. וכי תימא בכך הוא דלא מעירבא. כלומר בלחי או קורה, הא בדלתות מיערב אע"ג דאינן נעלות. והאמר ר' יוחנן ירושלים אילמלא דלתותיה נבעלות בלילה חייבין עליה משום רה"ר. פי' אע"פ שיש לה דלתות, אילו נלא היו דלתות נבעלות המטלטל בחובה חייב משום מטלטל ברשות [הרבים], וכן אבולי דמחצוא. ופרקי רב יהוד' הא דתנו רבנן לאו מערבין רשות רה"ר. עממא קתני, הכי קתני כיצד מערבין מבואות המפולשין להר"ר. עושה צורת הפתח מיכן ולחי או קורה מיכן. תנניה אומר (בית שמאי אומר) נבי' אורמים' עושה דלת מיכן ולחי או קורה מיכן. ויכין דאוקימנא במבואות המפולשין לרשות הרבים אמר רב הלכה כח"ק, ושמואל אמר הלכה כהנניה. איבעיא לחנניה ואליבא דב"ה צריך לנעול. ופשטנא אינו צריך מיהו צריך להיות דלתות ראויות לנעול, ואם אינו נעול לא חיישין. פי' מוגפת סגורות כגון גיפוז דלתות. טימי סתומות סגורות. אבולי בשלשן יון מבואות, פי' עקום. להורפה עטיפה. ההוא מבוי עקום דהוה בנהרדעא דרמו עליה

חומריה דרב. דאמר תורתו כמפולש. וחומרי דשמואל דאמר הלכה כהנני, ואצרכוה דלת. ומדשקלי' וטרו (כ)נ[ש]מואל דאמר הלכה כהנניה ש"מ הלכה כשמואל בהא. ואקשינן ומי עבדינן כחתיך חומרי, והתניא לעולם הלכה כבית הלל והרוצה לעשות כבי"ש עושה כב"ה עושה, ובלבד שלא יעשה כקולי זה וכקולי זה. וחומרי זה וכחומרי זה.

ו:

מי שיש לו שני בתים בו'. פי' שתי חצירות דאין מבוי יתיר בלחי עד שיהו חצירות פתוחות לתוכו ובתוספתא גרסי' זהדיא ז' חצירות: **וכי תימא בכך הוא דלא מעירבא בו'.** משמע דמסיק דאפי' בדלתות לא מעירבא ואם כן איירי צרה"ר גמורה רוחב ט"ז אמות

וקשה לקמן בפירקין (ד' י.) אמרינן דלכל היותר לא התיר ר' יהודה אלא עד י"ג אמה ושליש וי"ל דמעיקרא ס"ד ולחי דמייירי ר' יהודה צרוחב ט"ו אמה אצל לפי המסקנא דמשני כיצד מערבין מבואות המפולשות הכי נמי הויא דיתר על כן איירי במבוי המפולש ואין רוחב ט"ז ובכך הוא דלא מעירבא הא בדלתות מעירבא ולא קשה מירושלים דהוי רוחב ט"ו אמה ועי"ל דמעיקרא נמי ידע שפיר דלא התיר ר' יהודה אלא עד י"ג אמה ושליש ומ"מ הוי רה"ר גמורה כגון שרשות הרבים אחת משני צידי המבוי רוחב ט"ז אמות ואורך

		
רשות הר"ר	רשות הרבים	רשות הרבים
רשות הרבים	דרך מבוי	רשות הרבים

רה"ר (ה) מהלכין דרך מבוי * דהשתא אפי' במבוי דלא הוי רוחב ט"ז אמות הוי רה"ר גמורה כיון דבשני צידי המבוי הוי רוחב ט"ז אמה כמו צין העמודים דאמר פ"ק דשבת (ד' י.) דהוי רה"ר אע"ג דלא הוי ט"ז אמה אפי' למ"ד התם צין העמודים נידון ככרמלית היינו משום דעמודים הן זו שלא כנגד זה ולא ניחא תשמישמה ולא דמי למבואות המפולשות דהתם רה"ר

		
	רח"ל	
		

אינה עוברת במבוי אלא ששני רה"ר עוברות אלא הפתחים וי"ל לפי זה אע"ג דלר' יהודה לחי וקורה מהני מדרבנן לי"ג ולרוחב י"ז לא מהני מודה הוא דמדאורייתא אין חילוק צין י"ג לי"ז וקסבר ז' מחילות דאורייתא ולכן פריך מירושלים אע"ג דנחצה י"ז אמה כיון דחייצין עליה משום רשות הרבים מדאורייתא הוא הדין בנחצה י"ג דמדאורייתא אין חילוק ואם תאמר כיון דאית ליה

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

הואיל ואיכא שתי מחילות מעלייתא מחילת הבית מכאן ומחילת בית השני מכאן סגי בתקנתא פורתא: **לחי מכאן.** אכל פאת הבית האחד: **ולחי מכאן.** אכל פאת השני לאותו בית עצמו והויא סמימה לשני ראשי רשות הרבים ומותר לטלטל מבית לבית: **ירושלים.**

רשות הרבים שלה מכון משער לשער ומפולש יש זה דריסת ששים ריבוא ורוחב שש עשרה אמה ואילמלא שנועלין דלתותיה בכל לילה חייצין אצל נעילת דלתות משויא לה כחצר של רבים ומערבין את כולה וכל זמן שלא עירצו הויא כרמלית ולא מיחייבי עלה והכי נמי אמרינן צפרק בתרא (לקמן קא.) דירושלים כרמלית היא: **אבולי דמחצוא.** שערי העיר מכונים זה כנגד זה והיו זה ששים ריבוא: **חייצין עליה כו'.** אלמא נעילת דלתות צעינן בכל לילה והכא קתני עושה דלת מכאן ולחי וקורה מכאן לבית הלל: **צריך לנעול.** אותו דלת יחיד: **אבולי דנהרדעא.** ראשי מבואות מפולשין לרשות הרבים הוו: **דעימן עד פלגיוהו צעפרא.** סתומות עד חציין צעפר ואין אדם יכול לנעולן מפני העפר. טיימן כמו טמוינן פלשתאי (בראשית טו.): **מגופות היו.** לא היו כולן פתוחות אלא סגורות ופתוחות במקלט. מגופות כמו הגפת דלתות (ערכין ד' יב.): **מבוי עקום.** שני פתחי מפולשין לרשות הרבים אחת כגון זה: **ואלכרכוז דלתות.** צשני עקמומיותו: **חורטו כפולא.** וכאן שני פילושין דרה"ר יש: **הלכה כס"ק.** דלא צעי דלת אלא ז"ה: **צס קול** לקמן בפירקין (ד' יג.): **שילאף צת קול** ואמרה הלכה כצית הלל: **ורבי**

והאמר רב הלכה כת"ק כשמואל דאמר הלכה כהנניה והאמר שמואל תורתו כסתום כרב דאמר תורתו כמפולש ומי עבדינן בתרי חומרי והא תניא " לעולם הלכה כבית הלל והרוצה לעשות כדברי בית שמאי עושה כדברי בית הלל עושה מקולי ב"ש ומקולי ב"ה רשע מחומרי ב"ש ומחומרי ב"ה עליו הכתוב אומר ”הכסיל בחשך הולך אלא אי כב"ש כקוליהון וכחומריהון אי כב"ה כקוליהון וכחומריהון הא גופא קשיא אמרת לעולם הלכה כב"ה והדר אמרת הרוצה לעשות כדברי ב"ש עושה ל"ק כאן " קודם בת קול כאן לאחר ב"ק ואיבעית אימא הא והא לאחר בת קול ורבי

לרבי יהודה שתי מחילות דאורייתא אמאי אצטרין למימני צברייתא פרק קמא דשבת (ד' י.) זו היא רשות היחיד גמורה אחרין עמוק עשרה טפחים ורוחב ד' כו' למעוטי דרבי יהודה דיתר על כן הא מדקמני צרישא איזהו רשות הרבים סרטיא ופלטיא ומבואות המפולשות שמעינן שפיר למעוטי דרבי יהודה לדלידיה מבואות המפולשות לא הוו רה"ר הואיל ואיכא ז' מחילות ויש לומר דאי מרישא ה"א דטעמא דר' יהודה לאו משום שתי מחילות אלא משום דקסבר לחי וקורה משום מחילה דאיכא מאן דסבר הכי בפירקין להכי אצטרין זו היא רשות היחיד גמורה למעוטי דרבי יהודה דלא הוי רשות היחיד דלחי וקורה לא חשיבי מחילה: **והאמר רבה בו'.** פ"ה דפרין אמאי דשרינן לחי וקורה מנא אחד ומדמצינן לנעילת דלת אינו נראה לו שהיה מקשה לו דאיכא לאוקומא נמי צננעלת ואם תאמר כיון דיש לו ז' מחילות ושלישית צננעלת הוי ג' מחילות ולקמן אמר דלכל היותר לב"ה שלש מחילות דאורייתא ויש לומר לפירושו דהיינו דווקא היכא דאיכא ג' מחילות גמורות הוו דאורייתא אצל הכא דשלישית ע"י דלת רביעית נמי צריך דלת ולר"י נראה דפרין משום דמשמע ליה דצ"ה לא צעי נעילה וכן אמר בסמוך דצברייתא לא מפרש דצברי צ"ה נעילה כמו דצברי צ"ש וא"ת והיכי פריך מר' יוחנן דאמר צפרק ז' דהוי אליצא דרבי יהודה דאמר אמו רבים ומצטלי מחילתא ופליגי עליה התם צגנן ויש לומר דפרין כי היכי דלר' יהודה צסם ד' מחילות דלא חשיבי ליה מצריך נעילה הכי נמי ז' מחילות דלא חשיבי לרבנן יהיה צריך נעילה וכן משמע צפרק שני (ד' כג.) דשתי מחילות לרבנן כשם ד' מחילות לרבי יהודה: **רמי עבדינן בתרי חומרי.** ואם תאמר ומאי סלקא דעתך השתא כיון דלא סתרו אהדדי וכי משום דהלכתא כוותיה צחד דוכתא יהא הלכה כמותו צכל מקום ובכמה מקומות קיימא לן כמה צהא ויכי פריך כי היכי דלר' יהודה צסם ד' מחילות דלא חשיבי ליה מצריך נעילה הכי נמי ז' מחילות דלא חשיבי **כאן לאחר בת קול.** ואם תאמר מאי שנא דלא קיימא לן כנת קול דרבי אליעזר דהוצב (צ"מ ד' טז): ויש לומר דהתם לא ילאה אלא לצדודי כדמוכח התם ועוד דהתם היתה כנגד רבים והתורה אמרה אחרי רבים להטות אצל הכא אדרכה צית הלל הוו רוצא ולא הוצרכו צת קול אלא משום דצית שמאי ^(ה) הוו חריפי טפי ואם תאמר אם כן מאי קאמר ר' יהושע היא דאמר אין משגיחין צצת קול הלא לא אמר רבי יהושע אלא אצת קול דר"א וי"ל דלא צשמים היא משמע דאין להשגיח כלל צשום צת קול: כגון

מסורת הש"ס

(א) לקמן כב. קא., (ג) [גיר' הרא"ש רב הונא], (א) [גיר' רי"ף ורא"ש או קורה], (ד) [גיר' הרא"ש ואליצא דכ"ה], (ס) לקמן ח. י. ר"ה יד: חולין מג: [מוס' סוכה פ"ב ה"ד מוס' עדיות פ"ב ה"ג], (י) [עיין מוס' ערכין כ: ד"ה מי שחציין], (ח) [יבמות יד.],

תורה אור השלם

1. החכם עיניו בראשו והבסיל בחשך הולך וידעתי גם אני שמקרה אקוד יקרה את כלם, קהלת ב יד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכו' תימא וכו' ואורך רס"ר מהלכת דרך מבוי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה וכו"ת וכו' הדחתא אפילו בסמוך דלא חיי הורחב י"ז אמת. עיין לקמן דף נט ע"א מוס' ד"ה עיר של יחיד:

מוסף רש"י

מי שהיו לו שני בתים משני צידי רה"ר. יז כנגד זו, עושה לחי מכאן ולחי מכאן. צשמי פאות של אחד מן הבתים להיכר צענאלא, דקסבר ר' יהודה ז' מחילות הוו רה"ר מדאורייתא והא איכא שמי מחילות מעלייתא, מחילות של ז' בתים (שבת יא.). ירושלם וכו' חייבין עליה משום רה"ר. דעיר של רבים היא, שאוכלטין הרבה צאן לה, אכל עכשיו דללתותיה ננעלות לאו רה"ר, שאינה כגלי מדבר, שהוא דרך פתוח כל שעה (לקמן קא.).

לחי לחי